

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Каленюк К.І.

студентка;

Новак М.І.

студентка,

*Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

СИСТЕМА РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема розвитку обдарованості набула актуальності за останні 5 років, коли почали створюватися умови для максимального розвитку дітей і виникла необхідність виявлення їх здібностей. Саме в цей час розпочався пошук форм та методів роботи з обдарованими дітьми. На сучасному етапі розбудови освіти можна спостерігати підвищений інтерес до проблем обдарованості, її виявлення, навчання та системи роботи з ними.

Розвиток інтелектуальних і творчих здібностей відбувається інтенсивніше в дошкільному віці, ніж за наступних років. У цей період закладається основа для подальшого розвитку особистості, фундамент для знань, формується підґрунтя для інтенсивного інтелектуального розвитку, тому педагогічні помилки періоду дошкільного дитинства важко виправляти в майбутньому. Про це свідчать психолого-педагогічні дослідження Л.С. Виготського, Л.А. Венгера, Д.Б. Ельконіна, Г.С. Костюка, М.М. Поддякова, Л.А. Венгера, Н.О. Ветлугіної, В.В. Давидова, О.М. Дьяченко, В.К. Котирло, О.І. Кульчицької, С.О. Ладивір, Д.Ф. Ніколенко та ін.

Аналіз досліджень і публікацій психолого-педагогічної літератури, в яких відображено розв'язання проблеми обдарованості показало, що дану проблему вивчали як зарубіжні (Ф. Баррон, Б. Блум, Дж. Гілфорд, Дж. Керрол, П. Торренс й ін.), так і вітчизняні психологи: І.С. Аверіна, Б.Г. Ананьєв, Д.Б. Богоявленська,

О.Л. Музыка, Я.О. Пономарьов, Р.О. Семенова, М.О. Холодна, Г.Д. Чистякова, Н.Б. Шумакова, О.І. Щєбланова, В.С. Юркевич й ін.

Першочергове завдання вихователя – знайти, розкрити та сприяти розвитку здібностей дитини. Однак, можливості дошкільного віку реалізуються недостатньо. Багато обдарованих дітей без відповідної підтримки, без стимулювання їх розвитку не можуть досягнути того високого рівня, на який вони потенційно здатні. Потрібна спеціальна допомога та підтримка педагогів і психологів у розвитку обдарованої особистості. Обдаровані діти повинні мати можливість максимально розкрити свої здібності і одержати всебічну підтримку від компетентних вихователів і батьків.

Мета дослідження – полягає в науковому обґрунтуванні та дослідженні особливостей системи роботи з обдарованими дітьми дошкільного віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.

Обдарована дитина – це дитина, яка вирізняється яскравими, іноді видатними досягненнями (або має внутрішні передумови для таких досягнень) у тій чи іншій сфері діяльності.

До ранніх виявів обдарованості дитини належать: потужна енергійність, значна фізична, розумова і пізнавальна активність; порівняно низькі втомлюваність і потреба у відпочинку; раннє навчання ходьби та інших рухів; інтенсивний розвиток мовлення; допитливість, прагнення до експериментування; легке і швидке засвоєння та використання нової інформації. Ознаки обдарованості – це ті особливості обдарованої дитини, які виявляються в її реальній діяльності й можуть бути оцінені під час спостереження за її діями.

У закладах дошкільної освіти для виховання обдарованих дітей необхідно використовувати індивідуальні програми з урахуванням особливостей дітей, їхніх нахилів та інтересів. Ці програми мають розвивальний характер навчання. Оскільки відсутня цілісна система навчання й виховання обдарованих дітей у закладах дошкільної освіти, педагоги змушені самостійно шукати нові шляхи розвитку здібностей, таланту обдарованої дитини. Однак, під час роботи з обдарованими дошкільниками постійно виникають педагогічні й психологічні труднощі, зумовлені віковою та прихованою обдарованістю, безліччю суперечливих теоретичних підходів і

методів, варіативністю сучасної освіти, відсутністю об'єктивних методик виявлення обдарованості у дитячому віці.

Система роботи з обдарованими дітьми повинна включати: ряд завдань, а саме: сприяти розвитку кожної особистості; якомога раніше виявляти обдарування кожної дитини і максимально сприяти їхньому розвитку. Важливо використовувати різноманітні методи виявлення інтересів і здібностей дітей і надалі розробити систему роботи з дітьми відповідно до їхньої обдарованості.

Обдарована дитина потребує до себе підвищеної уваги тому, що їй властиві особливі риси характеру, особливості в мисленнєвій сфері і в навчальній діяльності. Обдарованість не може розвиватися з нічого. Вона завжди розвивається на основі діяльності, яка є улюбленою для дитини. Якщо дитина має стійкий інтерес до якоїсь діяльності, це завжди знак, що в неї може бути виявлений той чи інший тип обдарованості. Тому педагоги, помічаючи обдарованість дитини (інтелектуальну, творчу, будь-яку) мають розширювати діапазон педагогічної підтримки можливого вибору обдарованої дитини, а не звужувати і наперед не визначати його, не маніпулювати, а давати можливість обирати.

Діяльність педагогів закладу дошкільної освіти повинна бути спрямована перш за все на максимальний прояв природних здібностей дітей з попереднім вивченням їх, на творчий розвиток і становлення особистості кожної дитини з урахуванням її бажань, інтересів і здібностей при збереженні права кожного на свій власний унікальний шлях розвитку. Педагог сам повинен наодинці приймати рішення, яке позитивно вплине на виявлення і розвиток талановитої дитини, а може, і обдарованої. Тільки час встановить межу і різницю між обдарованістю і талантом.

У нашому дослідженні також зазначено, що важливість у розробці комплексної системи роботи з обдарованими дітьми належить методичному навчання педагогічного колективу з проблеми виявлення обдарованих дітей. Для цього необхідно проводити консультації, тренінги, семінари – практикуми щодо питань розвитку творчості дітей дошкільного віку. В закладі дошкільної освіти повинен відбуватись постійний пошук обдарованих дітей. Виявлення обдарованості дітей в ЗДО проводиться за допомогою алгоритму психодіагностичного обстеження:

- 1) спостереження;
- 2) анкетування, тренінги, семінари;
- 3) використання діагностичних методик, що оцінюють рівень розвитку пізнавальної активності та здібностей; та рівень розвитку розумових здібностей.

Значну роль у процесі розвитку і навчання обдарованих дітей відіграють батьки. Тому важливо, щоб батьки стимулювали та активно впливали на хід розвитку, навчання і виховання обдарованих дітей.

Для цього в дошкільному закладі потрібно проводити такі форми роботи з батьками:

- 1) індивідуальні консультації психолога та вихователів;
- 2) «круглі столи», тренінги, лекції;
- 3) забезпечення батьків методичною літературою;
- 4) анкетування;
- 5) творчі виставки дітей.

Кожна обдарована дитина своєрідна та унікальна. Тому не існує універсальних методів, що виявляють будь-яку обдарованість дитини. Висновки про обдарованість дитини можна робити тільки на підставі великої кількості здобутих результатів. При чому такі висновки не можуть бути остаточними.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у вивченні шляхів організації діяльності обдарованих дошкільників у спільній роботі сім'ї та закладу дошкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Вовчик-Блакитна Л.О. Обдарованість, як норма дитячого розвитку / Л. О. Вовчик-Блакитна // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2011. – № 5. – С. 4-6.
2. Костю С.Й. Робота з обдарованими дітьми: навчально-методичний посібник для студентів денної/заочної форми навчання напряму підготовки «Практична психологія» / С.Й. Костю. – Мукачево: МДУ, 2017. – 81 с.
3. Загребельна О.О. Дослідження проявів інтелектуальної та творчої обдарованості: теоретичний аналіз / О.О. Загребельна // Обдарована дитина. – 2008. – № 8. – С. 63-64.
4. Кульчицька О.І. Дагностика рівня розвитку творчих здібностей / О.І. Кульчицька // Обдарована дитина. – 2007. – № 1. – С. 42-44.